EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 08 30
COM(2019) 405 final

2019/0184 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2009 m. gegužės mėn. Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime ES dar kartą pareiškė politinę paramą visiškam vizų režimo liberalizavimui saugioje erdvėje ir judumo didinimui su Rytų partnerystės šalimis sudarant susitarimus dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos. Remiantis 2005 m. gruodžio mėn. COREPER lygmeniu valstybių narių priimtu bendru požiūriu į ES vizų režimo supaprastinimo politikos plėtojimą, susitarimas dėl vizų režimo supaprastinimo nesudaromas, kol nesudarytas susitarimas dėl readmisijos.

Todėl 2010 m. lapkričio 12 d. Komisija pateikė Tarybai rekomendaciją, kad gautų derybinius nurodymus derėtis dėl susitarimų su Baltarusijos Respublika atitinkamai dėl trumpalaikių vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo ir be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos.

2011 m. vasario 28 d. Tarybai suteikus tokį įgaliojimą[1], 2014 m. birželio 12 d. Briuselyje oficialiai pradėtos derybos su Baltarusijos Respublika.

Vėliau įvyko dar penki derybų raundai: 2014 m. lapkričio 24 d. Minske, 2015 m. kovo 12 d. Briuselyje, 2017 m. birželio 20 d. Minske, taip pat 2018 m. spalio 11 d. ir 2019 m. kovo 26 d. Briuselyje. Vyriausieji derybininkai susitarimo tekstą parafavo 2019 m. birželio 17 d. pasikeisdami elektroniniais laiškais.

Baltarusija, Europos Sąjunga ir septynios dalyvaujančios valstybės narės (Bulgarija, Rumunija, Lietuva, Lenkija, Vengrija, Suomija ir Latvija) 2016 m. spalio 13 d. pasirašė bendrą deklaraciją dėl partnerystės judumo srityje.

Nuo 2017 m. vasario 12 d. Europos Sąjungos piliečiai į Baltarusijos Respublikos teritoriją atvykti ir joje būti ne ilgiau kaip 5 dienas gali be vizos, jeigu sieną kerta Minsko tarptautiniame oro uoste. 2018 m. liepos 24 d. šis bevizio buvimo laikotarpis pratęstas iki 30 dienų tomis pačiomis sąlygomis. Ilgesnių kaip 30 dienų, bet ne ilgesnių kaip 90 dienų buvimo laikotarpių (per bet kurį 180 dienų laikotarpį) atveju susitarimas bus taikomas abipusiai.

Visais derybų etapais valstybėms narėms reguliariai buvo teikiama informacija ir su jomis buvo konsultuojamasi atitinkamose Tarybos darbo grupėse. Galutinis susitarimo teksto projektas buvo pateiktas Vizų darbo grupei ir 2019 m. balandžio 5 d. taikant supaprastintą rašytinę procedūrą jam iš esmės pritarta.

2019 m. balandžio 17 d. Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato generalinio direktoriaus raštu Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininkui Europos Parlamentas buvo informuotas apie derybų dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimų užbaigimą. Buvo pridėti abiejų susitarimų tekstų projektai.

Siūlomame sprendime dėl susitarimo sudarymo nustatoma vidaus tvarka, reikalinga jam taikyti praktiškai. Visų pirma jame nurodoma, kad Komisija, padedama valstybių narių ekspertų, atstovauja Sąjungai susitarimo 12 straipsniu įsteigtame Jungtiniame vizų režimo supaprastinimo komitete.

Pridedamas pasiūlymas yra susitarimo sudarymo teisinė priemonė. Taryba sprendimą priims kvalifikuota balsų dauguma.

2. SUSITARIMO TIKSLAS IR TURINYS

[1] 2015 m. kovo 2 d. Taryba iš dalies pakeitė derybinius nurodymus, kad į juos būtų įtraukta galimybė sustabdyti bevizio režimo diplomatinių pasų turėtojams taikymą dėl įvairesnių priežasčių nei nurodytos standartinėse sustabdymo nuostatose, pvz., dėl žmogaus teisių ir demokratijos aspektų, taip pat dėl piktnaudžiavimo šia išimtimi.

Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo (toliau – susitarimas) tikslas – abipusiškumo pagrindu supaprastinti vizų ne ilgesniam kaip 90 dienų per 180 dienų buvimo laikotarpiui išdavimo tvarką Sąjungos ir Baltarusijos piliečiams.

Komisijos manymu, Tarybos derybiniuose nurodymuose išdėstyti tikslai buvo pasiekti ir susitarimo projektas Sąjungai yra priimtinas.

Galutinį susitarimo projekto turinį galima apibendrinti taip:

– iš esmės dėl visų prašymą išduoti vizą pateikiančių asmenų sprendimas išduoti vizą arba jos neišduoti turės būti priimamas per 10 kalendorinių dienų. Šis laikotarpis gali būti pratęstas iki 30 kalendorinių dienų, jeigu reikia išsamesnio nagrinėjimo. Skubiais atvejais sprendimo priėmimo laikotarpis gali būti sutrumpintas iki dviejų ar mažiau darbo dienų. Paprastai prašymą išduoti vizą pateikiantys asmenys gali susitarti dėl susitikimo tam prašymui pateikti; jis įvyksta per dvi savaites nuo tos dienos, kurią jo paprašoma, o skubiais atvejais – iš karto arba nesusitarus dėl susitikimo;

– vizos mokestis už Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos piliečių pateiktų prašymų tvarkymą yra 35 EUR. Šis mokestis bus taikomas visiems prašymą išduoti vizą pateikiantiems asmenims. Be to, nuo vizos mokesčio visiškai atleidžiami šių kategorijų asmenys: vaikai iki 12 metų, neįgalieji, artimi giminaičiai, valstybiniuose renginiuose dalyvaujantys oficialių delegacijų nariai, moksleiviai, studentai ir aukštesnių studijų pakopų studentai, pilietinės visuomenės organizacijų atstovai, dėl humanitarinių priežasčių atvykstantys ir mokslo, kultūros ir meno veikloje, taip pat sporto renginiuose dalyvaujantys asmenys;

– jei Šalys nusprendžia bendradarbiauti su išorės paslaugų teikėju, *inter alia*, prašymų išduoti vizą priėmimo reikmėms, išorės paslaugų teikėjui mokėtinas mokestis negali viršyti 30 EUR. Šalių piliečiams paliekama galimybė prašymą pateikti tiesiogiai konsulatuose, jei tai įmanoma, pvz., kai yra pakankamai darbuotojų, galinčių susitvarkyti su darbo krūviu ir vykdyti susitarime nustatytus įsipareigojimus;

– supaprastinti reikalavimai dėl kelionės tikslą patvirtinančių dokumentų šių kategorijų prašymą pateikiantiems asmenims: artimiems giminaičiams, verslininkams, oficialių delegacijų nariams, moksleiviams, studentams ir aukštesnių studijų pakopų studentams, mokslo, kultūros ir sporto renginių dalyviams, žurnalistams, kariškių ir civilių kapus lankantiems asmenims (įskaitant giminaičius), pilietinės visuomenės atstovams, tarptautinėse parodose, konferencijose, simpoziumuose, seminaruose ar kituose panašiuose renginiuose dalyvaujantiems laisvųjų profesijų atstovams, tarptautinius krovinių ir keleivių pervežimus vykdantiems vairuotojams, susigiminiavusių miestų oficialių mainų programų dalyviams, dėl medicininių priežasčių besilankantiems asmenims, tarptautiniuose sporto renginiuose dalyvaujantiems asmenims, traukinių, refrižeratorių ir lokomotyvų brigadų nariams ir oficialių ES tarpvalstybinio bendradarbiavimo programų dalyviams. Iš šių kategorijų asmenų kelionės tikslui pagrįsti galima reikalauti tik susitarime išvardytų dokumentų. Paprastai nereikalaujama jokio kito pagrindimo, kvietimo arba patvirtinimo, numatyto valstybių narių arba Baltarusijos Respublikos teisės aktuose;

– be to, supaprastinti kriterijai taikomi išduodant daugkartines vizas šių kategorijų asmenims:

(a) nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų, parlamentų ir teismų nariams, nuolatiniams oficialių delegacijų nariams, sutuoktiniams ir vaikams, lankantiems Europos Sąjungos piliečius, teisėtai gyvenančius Baltarusijos teritorijoje, arba Baltarusijos Respublikos piliečius, teisėtai gyvenančius valstybėse narėse, arba ES

piliečius, gyvenančius valstybių narių, kurių piliečiai jie yra, teritorijoje, arba Baltarusijos Respublikos piliečius, gyvenančius Baltarusijos teritorijoje: daugkartinės vizos, galiojančios 5 metus (arba trumpiau, jei akivaizdu, kad keliauti reguliariai ketinama ribotą laikotarpį, pavyzdžiui, kai jų įgaliojimų ar leidimo teisėtai gyventi galiojimo laikotarpis yra trumpesnis);

(b) mokslo, kultūros, oficialių mainų ar tarpvalstybinių programų, tarptautinių sporto renginių dalyviams, žurnalistams, studentams, oficialių delegacijų nariams, pilietinės visuomenės organizacijų atstovai, tarptautinėse parodose, konferencijose, simpoziumuose, seminaruose ar kituose panašiuose renginiuose dalyvaujantiems laisvųjų profesijų atstovams, tarptautinius krovinių pervežimus vykdantiems vairuotojams, traukinių brigadų nariams ir asmenims, kuriems dėl medicininių priežasčių būtina reguliariai lankytis: daugkartinės vizos, galiojančios 1 metus;

(c) tų pačių b punkte nurodytų kategorijų asmenims: turėtų būti išduodamos vizos, galiojančios ne trumpiau kaip 2 metus ir ne ilgiau kaip 5 metus, (su sąlyga, kad per praėjusius dvejus metus jie teisėtai naudojosi 1 metus galiojančiomis daugkartinėmis vizomis, išskyrus tuos atvejus, kai akivaizdu, kad keliauti dažnai būtina arba ketinama trumpesnį laikotarpį);

– galiojančius biometrinius diplomatinius pasus ir galiojančius ES *laissez-passer* turintiems Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams trumpalaikio buvimo vizos reikalavimas netaikomas. Pirmą Baltarusijos diplomatinių pasų išdavimo sistemos saugumo ir vientisumo, įskaitant pasų apsaugos priemones, vertinimą Komisija pateikė 2015 m. balandžio mėn. Išdavimo sistemos vertinimo rezultatai buvo patenkinami. Vis dėlto kai kurios valstybės narės manė, kad Baltarusijos diplomatinių pasų saugumo lygis buvo nepakankamas. Vėliau Baltarusijos Respublika pranešė 2020 m. pradžioje pradėsianti išduoti biometrinius pasus, laikydamasi naujausių Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos gairių ir rekomendacijų, ir sutiko, kad bevizis režimas būtų taikomas tik biometrinių diplomatinių pasų turėtojams (derybiniuose nurodymuose papildomų reikalavimų nepateikta). Per šeštą ir paskutinį derybų raundą 2019 m. kovo 26 d. Baltarusijos Respublika pateikė Komisijai atnaujintą informaciją apie šių pasų išdavimo sistemą ir technines specifikacijas ir įsipareigojo ne vėliau kaip iki 2019 m. spalio mėn. pateikti naujo biometrinio paso pavyzdį ir galutines technines specifikacijas. Šiomis aplinkybėmis prieš sudarant susitarimą Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, turės atlikti galutinį Baltarusijos išdavimo sistemos vertinimą;

– baigiamosiose nuostatose Šalims numatyta galimybė dėl bet kokios priežasties visiškai arba iš dalies sustabdyti susitarimo galiojimą (pvz., bevizį režimą diplomatinių biometrinių pasų turėtojams). Taigi ši nuostata apima sustabdymo pagrindus; tai, pvz., sutarties nuostatos (kaip antai nuostatos dėl bevizio režimo diplomatinių pasų turėtojams (10 straipsnis)) pažeidimas ar piktnaudžiavimas ja, žmogaus teisių ir demokratijos aspektai (taip pat nurodyti susitarimo preambulėje), taip pat nebendradarbiavimas dėl readmisijos ir (arba) netinkamas readmisijos susitarimo įgyvendinimas;

– baigiamosiose nuostatose taip pat išdėstyta, kad vizų režimo supaprastinimo susitarimas gali įsigalioti tik readmisijos susitarimo įsigaliojimo dieną;

– susitarimo preambulėje pabrėžiama pagrindinių principų, kuriais reglamentuojamas Šalių bendradarbiavimas, taip pat prievolių ir atsakomybės (įskaitant pagarbą žmogaus teisėms ir demokratijos principams), kylančių iš atitinkamų tarptautinių dokumentų, kurie joms yra privalomi, svarba;

– protokole atsižvelgiama į konkrečią valstybių narių, kurios kol kas taiko ne visą Šengeno *acquis*, padėtį ir tai, kad jos vienašališkai pripažįsta Šengeno vizas ir leidimus gyventi, išduotus Baltarusijos Respublikos piliečiams vykti tranzitu per jų teritoriją, pagal Sprendimą Nr. 565/2014/ES;

– prie susitarimo pridedama bendra deklaracija dėl bendradarbiavimo dėl kelionės dokumentų ir reguliaraus keitimosi informacija apie kelionės dokumentų saugumą;

– prie susitarimo pridedama bendra deklaracija dėl informacijos apie trumpalaikių vizų išdavimo tvarką bei dokumentų, reikalingų pateikiant prašymą išduoti trumpalaikes vizas, suderinimo;

– į ypatingą Danijos, Jungtinės Karalystės ir Airijos padėtį atsižvelgiama preambulėje ir prie susitarimo pridėtose bendrose deklaracijose. Prie susitarimo pridedamoje bendroje deklaracijoje nurodytas glaudus Islandijos, Norvegijos, Šveicarijos ir Lichtenšteino bendradarbiavimas įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*[2];

– prie susitarimo pridedama bendra deklaracija dėl konsulatų aprūpinimo darbuotojais, atsižvelgiant į Šalių teikiamą svarbą pakankamam jų konsulatų darbuotojų skaičiui, kad būtų užtikrintas veiksmingas susitarimo įgyvendinimas.

3. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Šis pasiūlymas teikiamas Tarybai, kad ji suteiktų įgaliojimus pasirašyti susitarimą.

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 77 straipsnio 2 dalies a punktas kartu su jos 218 straipsnio 5 dalimi.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Netaikoma.

• Proporcingumo principas

Šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina nustatytam tikslui pasiekti, t. y. pasirašyti tarptautinį susitarimą, kuriuo supaprastinamas vizų išdavimas Baltarusijos ir Sąjungos piliečiams.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Dėl šio pasiūlymo ES biudžetas nepatirs papildomų išlaidų.

5. IŠVADOS

Atsižvelgdama į minėtus rezultatus, Komisija siūlo Tarybai nuspręsti, kad susitarimas būtų pasirašytas Sąjungos vardu, ir įgalioti Tarybos generalinį sekretoriatą parengti atitinkamą įgaliojamąjį raštą.

[2] Jungtinei Karalystei išstojus iš ES gali tekti peržiūrėti preambulę ir bendrą deklaraciją dėl Jungtinės Karalystės padėties.

2019/0184 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies a punktą kartu su 218 straipsnio 5 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2011 m. vasario 28 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Baltarusijos Respublika dėl Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo (toliau – susitarimas) drauge su derybomis dėl susitarimo dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos. Derybos sėkmingai užbaigtos ir susitarimas parafuotas 2019 m. birželio 17 d. pasikeičiant elektroniniais laiškais;

(2) atsižvelgdamos į 2009 m. gegužės 7 d. Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo deklaraciją, Sąjunga ir šalys partnerės pareiškė politiškai remiančios vizų režimo liberalizavimą saugioje ir patikimoje aplinkoje ir dar kartą patvirtino ketinančios imtis laipsniškų priemonių, kad nustatytu laiku viena kitos piliečiams pradėtų taikyti bevizį režimą;

(3) susitarimo tikslas – abipusiškumo pagrindu supaprastinti vizų ne ilgesniam kaip 90 dienų per 180 dienų buvimo laikotarpiui išdavimo tvarką Sąjungos ir Baltarusijos piliečiams;

(4) šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Jungtinė Karalystė nedalyvauja pagal 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimą 2000/365/EB dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas[1]; todėl Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(5) šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimą 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas[2]; todėl Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

---

[1] 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas 2000/365/EB dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 131, 2000 6 1, p. 43).

[2] 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

(6) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(7) todėl susitarimas Sąjungos vardu turėtų būti pasirašytas su sąlyga, kad bus sudarytas vėliau, ir turėtų būti patvirtintos prie susitarimo pridėtos bendros deklaracijos,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo pasirašymas su sąlyga, kad minėtas susitarimas bus sudarytas[3].

2 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamos prie šio susitarimo pridedamos bendros deklaracijos.

3 straipsnis

Tarybos generalinis sekretoriatas parengia įgaliojamąjį raštą, kuriuo susitarimo derybininko nurodytam asmeniui (-ims) suteikiami įgaliojimai pasirašyti susitarimą su sąlyga, kad jis bus sudarytas.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

[3] Susitarimo tekstas bus paskelbtas kartu su sprendimu dėl jo sudarymo.